

Магістр 1 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотація. Проаналізовано сутність і зміст стратегічного управління. Обґрунтовано необхідність організації стратегічного управління на підприємстві в сучасній ринковій системі. Наведено основні варіанти організації стратегічного управління з урахуванням переваг та недоліків кожного.

Аннотация. Проанализированы сущность и содержание стратегического управления. Обосновано необходимость организации стратегического управления на предприятия в современной рыночной системе. Приведены основные варианты организации стратегического управления с учетом преимуществ и недостатков каждого.

Annotation. The essence and the contents of strategic management were analyzed. The necessity of the strategic management organization at the enterprise in the modern market system was substantiated. The main variants of the strategic management organization with taking into account their advantages and disadvantages were presented.

Ключові слова: стратегічне управління, організація, менеджмент, відділ стратегічного управління, зовнішні консультанти, стратегія.

У сучасних економічних умовах перед промисловими підприємствами постало завдання забезпечити не тільки виживання, але й безперервний розвиток, нарощування свого потенціалу. Досягнення поставленої мети можливо лише при стратегічному підході до управління операційною діяльністю підприємств.

Сучасні умови господарювання, які характеризуються загостренням конкурентної боротьби, мінливістю макроекономічних показників, зростанням вимог споживачів до якості товарів і обслуговування, вимагають від підприємств стратегічного підходу до управління. Для того щоб визначити, що становить стратегічне управління, необхідно, насамперед, проаналізувати саме поняття "стратегічне управління".

У сучасних умовах спроби теоретично обґрунтувати й осмислити практичну необхідність стратегічного управління в західних країнах були розпочаті в другій половині ХХ століття такими вченими, як: І. Ансофф, У. Томсон та А. Стрікленд, Мескон М. Х., А. Сміт, І. Пірс та Дж. Робінсон, Д. Шендел та К. Хаттен, Дж. Хіггенс.

Великий внесок у становлення й розвиток цього розділу науки управління внесли Ф. Абрамс, С. Аджиріс, П. Друкер, Б. Карлоф, Дж. Куїнн, Г. Мінцберг, Т. Пітерс, М. Портер, К. Прахалад, Г. Саймон, П. Сенге, А. Стрікленд, Г. Хамел, К.

Хофер, А. Хэкс, Г. Штейнер. З їхніх робіт почалася класична теорія спочатку стратегічного планування, а потім і стратегічного управління.

Мета статті – теоретичне обґрунтування організації стратегічного управління на підприємстві.

Існуючі на сьогоднішній день концепції стратегічного управління не дозволяють підприємствам досягати поставлених цілей в умовах ринкової економіки, що характеризується динамічністю, мінливістю й невизначеністю зовнішнього середовища.

Стратегічне управління є областю наукових знань, що охоплює процес формування стратегії розвитку підприємства й прийняття стратегічних управлінських рішень і способи їхньої практичної реалізації для досягнення цілей підприємства [1].

Стратегічне управління є сьогодні невід’ємним компонентом сучасного менеджменту. Компанії всього світу активізують процеси реорганізації діяльності, децентралізації відповідальності за стратегічне управління й перерозподіл влади шляхом побудови організаційних структур з меншим числом рівнів управління. Відомий фахівець в області менеджменту І. Ансофф [2] визначає стратегічне управління як діяльність, яка пов’язана з постановкою цілей і завдань організації та підтримкою відносин між організацією й оточенням, що дозволяють їй досягати своїх цілей, відповідають її внутрішнім спроможностям і дають можливість залишатися сприйнятливою для зовнішніх вимог [3].

У сучасних умовах удосконалення стратегічного управління становить діяльність щодо забезпечення реалізації цілей підприємства. Це дозволяє раціонально використовувати існуючий потенціал і залишатися прийнятною до зовнішніх вимог.

Необхідно враховувати, що, навіть якщо є розумно розроблена стратегія згідно з потребами та етапами розвитку підприємства, воно не досягне певних успіхів без ефективної організації стратегічного управління. Тому доцільним є більш досконале вивчення процесу організації стратегічного управління.

Суть організації стратегічного менеджменту на підприємствах полягає у створенні необхідних умов для стратегічного управління, планування, реалізації планів та контролю за їх виконанням [4].

З метою підвищення якості організації стратегічного управління на підприємствах пропонується 2 варіанти: 1) створення відділу стратегічного управління; 2) залучення зовнішніх консультантів.

Розглянемо переваги та недоліки цих двох варіантів (таблиця).

Таблиця

Варіанти організації стратегічного управління на підприємстві

№ п/п	Найменування варіанта	Переваги	Недоліки
1	Створення відділу стратегічного управління	знання внутрішніх проблем організації та причин їх виникнення; доступність та володіння інформацією; знання корпоративної культури; гарантія конфіденційності; відсутність відчуженого	труднощі у збереженні незалежності та об’єктивності; відсутність досвіду вирішення аналогічних проблем; традиційне або звужене сприйняття проблем організації;

		<p>ставлення персоналу організації до роботи працівника відділу, на відміну від зовнішнього консультанта;</p> <p>залучення власних працівників зекономить кошти з оплати праці і ці працівники не залишаються після скорочення без роботи</p>	<p>виділення додаткових коштів для створення цього відділу</p>
2	<p>Залучення зовнішніх консультантів</p> <p>в</p>	<p>високий рівень компетенції;</p> <p>незалежний погляд на проблему;</p> <p>об'єктивність, принциповість та новизна рекомендацій;</p> <p>можливість використання минулого досвіду для вирішення аналогічних проблем;</p> <p>високоіндивідуалізований і гнучкий підхід</p>	<p>значна вартість професійних послуг;</p> <p>короткочасність консультаційної допомоги;</p> <p>необхідність вивчення всієї роботи організації для вирішення окремих проблем;</p> <p>наявність недовіри та відкритого опору персоналу організації роботі консультанта;</p> <p>володіння інформацією про підприємство не в повному обсязі</p>

На основі проведеного порівняння переваг та недоліків двох варіантів стратегічного управління можна відзначити, що роботу працівників внутрішнього підрозділу – відділу стратегічного управління – характеризує поняття "незалежна практика", що припускає можливість використання досвіду та компетенції робітників під час виконання професійних обов'язків.

Слід підкреслити, що відділ стратегічного управління абсолютно відрізняється від відділу стратегічного планування і відіграє особливу роль для втілення стратегії в життя.

Більшість організацій не має спеціального процесу втілення стратегії. Багато хто має стратегічні плани, але мало хто наближається до їх втілення у дійсність. Як наслідок, багато ключових управлінських процесів залишаються відірваними від стратегії. Існує хронічна роз'єднаність між формулюванням стратегії та її втіленням. Відділ стратегічного управління має на меті подолати цей розрив. Це абсолютно нова структура на корпоративному рівні організації, яка повинна слідувати за всіма діями компанії, що стосуються стратегії (від формулювання до втілення).

На думку автора, один підрозділ повинен поєднувати формулювання стратегії та процес втілення її, роблячи розширений підрозділ стратегічного планування домом для відділу стратегічного управління [5].

Завдання відділу стратегічного управління – відкрити нереалізовану цінність, роблячи втілення стратегії чітким і основним завданням компанії. Це може бути

зроблено лише за підтримки інших підрозділів та їхнього розуміння завдань стратегії [5].

Розглянуте дозволяє виділити, що при вдосконаленні стратегічного управління варто брати до уваги, що створення та розвиток власного відділу стратегічного управління в межах компанії свідчить про визнання доцільності консультативного підходу та його технічних переваг.

Безумовно, зберегти об'єктивність та незалежність працівників відділу стратегічного управління в умовах адміністративної підпорядкованості керівництву досить складно, тому створення і функціонування такого підрозділу буде більш доцільним при одночасному використанні зовнішньої консультативної допомоги [3].

Таким чином, у наведеній статті проаналізовано сутність, зміст і необхідність організації стратегічного управління. Новизна статті полягає в запропонованих автором можливих варіантах втілення організації стратегічного управління в діяльності підприємств: створення відділу стратегічного управління на підприємстві або залучення зовнішніх консультантів; аналіз переваг та недоліків кожного з цих варіантів. У подальшому планується виявити місце організації стратегічного управління в системі стратегічного управління підприємством.

Наук. керівн. Іпполітова І. Я.

Література: 1. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством / Пономаренко В. С. – Х. : Основа, 1999. – 620 с. 2. Ансофф И. Стратегический менеджмент / Ансофф И. – СПб. : Изд. Питер, 2009. – 344 с. 3. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства : навчальний посібник / Пономаренко В. С., Пушкар О. І., Тридід О. М. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 640 с. 4. Менеджмент. Організація як функція управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.refine.org.ua/pageid-3084-1.html>. 5. Інтер-портал для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/interview/int015.html>. 6. Люкшинов А. Н. Стратегический менеджмент / А. Н. Люкшинов. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 375 с. 7. Риггс Дж. Производственные системы: планирование, анализ, контроль / Дж. Риггс. – М. : Прогресс, 2001. – 337 с. 8. Стратегія соціально-економічного розвитку Харківської області на період до 2011 року / Пономаренко В. С., Кривцов О. С., Кизим М. О. та ін. – Х. : Видавничий дім "ІНЖЕК", 2003. – 204 с. 9. HBS Working Knowledge-Faculty Research at Harvard Business School [Electronic resource]. – Access mode : <http://hbswk.hbs.edu/>.